

Upravništvo: Ljubljana, Puciničeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Ispravnost: Ljubljana, Puciničeva ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglede iz Italije in
inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 25 litr.

Uredništvo:
Ljubljana — Puciničeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Schwere Kämpfe im Raum von Tilburg

Hartnäckige Angriffe der Nordamerikaner in den West-Vogesen — Durchbruchversuche des Feindes in Mazedonien — Der Aufstand in der mittleren Slowakei im Zusammenbrechen — Zunehmende Heftigkeit der Kämpfe in Ungarn

Aus dem Führerhauptquartier, 27. Okt. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Auf Süd-Beveland wiesen unsere Grenadiere Vorstöße des Feindes aus seinem Brückenkopf heraus ab und zerschlugen erneute Landungsversuche.

An der Westerschelde halten südlich Roosendaal die Durchbruchversuche der Engländer und Kanadier an. Eigene Gegenangriffe sind im Gange. Im Raum von Tilburg gehen die schweren Kämpfe mit dem an einigen Stellen in unsere Front eingedrungenen Feind weiter. Auf dem Westteil von Hertogenbosch liegt feindliches Trommelfeuer. In der Zeit vom 20. bis 26. Oktober wurden in diesen Kampfabschnitten 180 feindliche Panzer vernichtet oder erbeutet.

Vor der Niederländischen Küste versenkten Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine ein britisches Schnellboot.

Nach Zuführung von Verstärkungen setzten die Nordamerikaner in den West-Vogesen ihre hartnäckigen Angriffe zum Überwinden der Waldhöhen westlich der oberen Meurthe fort. Nach harten Kämpfen ließen sie sich vor unseren Waldstützpunkten fest oder wurden durch unsere Gegenangriffe geworfen. Im Quellgebiet der Mortagne schlugen unsere Truppen stärkere feindliche Angriffe ab und verbesserten ihre Stellungen.

In Mittelitalien liess die Kampfaktivität nach. Einzelne feindliche Angriffe nördlich Lomno scheiterten. Im adriatischen Küstenabschnitt wurde nördlich Meldola ein Brückenkopf des Gegners über den Ronco zerschlagen und mehrere hundert Gefangene eingebracht.

Nach fünfzigstündigen harten Abwehrkämpfen verhinderten unsere Divisionen auf dem Balkan die Durchbruchversuche starker feindlicher Kräfte auf Skopje in Mazedonien und auf Krajewo im westlichen Morava-Tal. Der Feind verlor über 1000 gekillte Tote und 30 Geschütze.

Der Aufstand in der mittleren Slowakei von den Sowjets ausgelöst und durch Banditen verschiedener Länder, die aus der Luft abgesetzt wurden, genährt, ist im Zusammenbrechen. Unsere Kampfgruppen drängen in das Zentrum des Aufstandsgebietes im Raum Altschl-Neuschl ein und eroberten die beiden Städte. 2000 verhasste Deutsche wurden befreit, bevor sie von den Banditen schon gegebene Befehle, sie zu erschliessen, ausgeführt werden konnten.

An der unteren Theiss wehrten deutsche und ungarische Truppen zahlreiche Überseesversuche des Gegners ab.

Težki boji na področju Tilburga

Trdovratni napadi Američanov v zapadnih Vogezih — Sovražnikovi prebijalni poizkusi v Makedoniji preprečeni po hudih obrambnih bojih — Upor v srednji Slovaški se ruši — Boji na Madžarskem postajajo silovitejši

Führerjev glavni štab, 27. okt. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil objavlja:

Na Zuid Beveland so odbili naši grenadirji sovražnikove sunke z njegovega predmostja in razbili ponovne izkralne poizkuse.

Ob Zapadni Seldi se nadaljuje južno od Roosendaala prebijalni poizkusi Anglezov in Kanadčanov. V teku so lastni protinapadi. Na tilburškem področju se nadaljuje težki boj. Zapadni del Hertogenboscha je pod sovražnikovim zapornim ognjem. V času od 20. do 26. oktobra smo v teh odsekih uničili ali zaplenili 180 sovražnikovih vozil.

Pred nizozemsko obalo so potopile zaščitne ladje vojne mornarice britanski brzi čoln.

Po dovozu ojačenj so pričeli Američani nadaljevati svoje žilave napade v zapadnih Vogezih, da bi zavzeli gozdnote višine zapadno od zgornje Meurthe. Po hudih bojih so se ustavili pred našimi gozdnatimi oporišči ali pa so jih naši grenadirji s protinapadi vrgli nazaj. Ob izviru Mortagne so odbile naše čete močnejše sovražnikove napade in zboljšale svoje postojanke.

V srednji Italiji so boji popustili. Posamezni sovražnikovi napadi severno od Lomno so se izjalovili. V jadranskem obalnem odseku smo razbili severno od Meldele sovražnikovo predmostje preko Ronca in privedli več sto ujetnikov.

V peševnih hudih obrambnih bojih so preprečile naše divizije na Balkanu prebijalne poizkuse močnih sovražnikovih sil proti Skopju in Makedoniji in Krajewo v dolini zapadne Morave. Sovražnik je izgubil nad tisoč naštetih padlih in 30 topov.

Upor v srednji Slovaški, ki so ga zavzeli boljševiki, podpirali pa iz zraka odvrženi tolovaji različnih dežel, se ruši. Naše bojne skupine so vdrle v središče uporniškega področja okrog Zvolena in Banske Bistrice ter so zavzele obe mesti. Osvobodile so 2.000 odpeljanih Nemcev. Se preden so mogli izvesti tolovaji že dano povelje, da jih je treba postreliti.

Ob spodnji Tisi so preprečile nemške in madžarske čete številne poizkuse nasprotnika, da bi reko prekorčil.

V vedno bolj silovitih bojih na področju

Povsod iste zmede

Čim bolj se vojna bliža svojemu vrhuncu, tem jasneje postaja, da se spreminja v pravo križarsko vojno ideologijo, ki so jo vse dotedanje krize spremljale še v ozadju. Nemški narod je edini že od vsega početka pravilno domel to veliko ozadje sedanega konflikta. Niso pa ga razumeli tisti evropski narodi, ki so bili od »zavezniških« prevarani in pušeni na cedilo, pa so se naivno še naprej zanašali na njihovo pomoč ter se pustili zazibati v razna »osvobodilna« gibanja, udajajoč se utvari, da gre res samo za zavarovanje lastnih narodnih interesov v tem konfliktu. Kaj kmalu so na lastni koži spoznali, da so se spuštali v nevarno igranje ideoloških nasprotij, ki so jih v medsebojnem boju za oblast nad Evropo netili »zavezniški« sami, na čelu s Sovjetsko zvezo in njevim orodjem kominternom, ki je v tej vojni videla najdaljšo nečisto priliko za uveljavljanje svoje temeljne težnje po svetovni revoluciji.

Kakor pa kažejo sedaj izkušnje nekaterih izmed teh evropskih narodov, na katerih tla so se stopili »zavezniški«, so bila ta spoznanja prepozna. Prepozno so tudi sami Angleži in Američani, ki so se bili iz vojne »nujnosti« nenaravno povezali s Sovjetsko zvezo, spoznali, da so vsa ta »osvobodilna« gibanja, ki naj bi pospešila »zavezniško« zmago, zanetili ekspoziti Moskve na ukaz svoje komunistične centrale. Če so mogle doslej razne nekomunistične krinke, ki so se jim posluževale kominternski agenti v posameznih državah, se preslepti tega ali onega Angleža in Američana, so morale najnovje izkušnje v Franciji, Belgiji in drugod odpreti oči prav vsakomur, če si sploh upa spregledati. Dejstvo je, da Angleži in Američani, odkar so stopili na evropska tla, zares ne vedo več, kakaj se prav za prav borijo. V zaledju njihovih evropskih bojišč — na zapadu, v Italiji in v Grčiji — se namreč pojavljajo povsod iste zmede, katerih netilci so povsod kominternski ekspoziti.

Iz dnevnih poročil je že dovolj znano, v kakšne »idealne« razmere so spravili francoski »makijer« svojo domovino, čim so vanjo prišli Angleži in Američani. Namesto reda in mira, ki so ga napovedovali »zavezniški« in ki so ga vsi lahkoverni tudi pričakovali, je Francijo zajela revolucija, ki ne le nemoteno besni vpricho angloameriških čet, temveč so za zasluge sproščeni španski anarhistični sil, ki so našle v Franciji svoje zatočišče, skuša razširiti tudi že v sosedno Španijo. De Gaulle, ki je iskal svoje rešitev v paktiranju z Mosko na eni strani in v podpiranju »makijer« na drugi, je moral spoznati, da je na svojih prstih grel kačo, ki je takoj namerila svoje zobe vanj, čim se je dovolj ogrela. Sedaj skuša de Gaulle z vso naglico zatreti, kar je sam izzval, vprašanje pa je, ali bo še kos sproščeni anarhističnim in komunističnim elementom, ki so se mu javno postavili po robu. Angloameričani mu pri tem nečejo ali ne morejo ali pa si v strahu pred Mosko ne upajo pomagati.

Prav tako zanimiv je primer Belgije, kjer je Pierlotova vlada, čim se je vrnila iz begunstva v domovino, naletela na podobne težave pri istih elementih, ki jih je doslej podpirala iz inozemstva. Ona sama jih je v svoji zaslepljenosti hujšala k dejanjem, ki se sedaj opletajo ne le njej, temveč tudi vsemu belgijskemu narodu. Tudi v Belgiji so to verjetno šele začetki težav, ki so nastale v prvi vrsti zaradi kratkovidnosti belgijskih tako zvanih vodilnih krogov. Podcenjevali so pomen ideoloških navzkrižij, ki jih je vojna sprostila tudi na njihovih tleh, precejevali pa moč, vpliv in voljo Anglezov in Američanov, katerim so slepo zaupali tudi v tem pogledu.

Se večje zaslepljenost kot ti narodi, ki so po svojih begunih stali na »zavezniški« strani, pa so pokazali vsi tisti, ki so najprej pravilno ocenjevali boljševiško nevarnost in so se zato postavili na stran Nemčije, ki pa so v najbolj odločilnih trenutkih svoje zgodovine odpovedali, prelomili zvestobo in se prostovoljno prepuščili zmedam, ki jim jo je prinesel sovražnik že takoj prvi dan. Domisljati so si, da se bodo s predajo »rešili«, dejansko pa so prav s tem priklčili nase največje zlo. Tega se danes prav dobro zavedajo italijanski, rumunski, finski in bolgarski narod, toda tudi zanje jih je v spoznanje — prepozno. Že so jih zajele zmede, v katere jih je ob ploskanju Anglezov in Američanov potisnil boljševizem. Vsako upanje na rešitev je zaman, saj je zmeda od dneva do dneva večja.

Prav v trenutku, ko se vojna že bliža svojemu vrhuncu in s tem svoji odločitvi, se tako v zaledju evropskih bojišč odpirajo novi problemi, ki so še vse nevarnejši od vojaških, ker se zarezujejo v samo mejo evropskih narodov kot celot in postavljajo na tehtnico prav vse njihove tradicionalne vrednote. Tem narodom je tudi v tem pogledu nemški narod najboljši zgled, ker je notranje edin in ker se je na ideološke obračune v tej vojni pripravil že ob samem vstopu vanjo. Obenem pa je za nje edino upanje, da zlozi naval boljševizma in s tem reši tudi svojo Evropo pred pretečim poginom.

Bitka na vzhodno-pruskem obmejnem ozemlju

Bataljoni ljudske vojske v obrambi domovine

Berlin, 27. okt. Težišče bojev na vzhodu je bilo nadalje na vzhodnopruskem obmejnem ozemlju. Boljševiki so poizkušali razširiti svoje vdorno področje in ponovno razbiti nemške zaporne postojanke med Goldpom in Gumbinnenom. Iz tega so se razvili ogorčeni boji pri Augustovu, Goldpom in Trakenenomu ter ob severnih zapornih postojankah pri Ebenrodeju in Schlossbergu. Probojni poizkusi novih sovjetskih sil, ki so južnovzhodno od Schlossberga 12-krat napadle, so se krhavo zrušili. V boje za svojo domovino so prvi posegli tudi bataljoni ljudske vojske, ki so se tukaj prav tako izkazali kakor vzhodnopruska narodna vojska v usodnih bitkah 1. 1914. Bitka med Augustovom in Schillfeldom veže tako močne sovražnikove sile, da je bil sovražnikov pritisk na bojišču pri Memlu in na mesto Memel samo nadalje šibak.

Na kurlandskem bojišču, kjer so dosegle nemške čete nadaljnja zboljšanja postojank, na polotoku Sorvema se boji nadaljujejo. Tukaj so boljševiki po svojih težkih izgubah prejšnjega dne sicer nadaljevali napade, vendar pa so bili ti napadi neenotni in jih je hrabra nemška posadka, čeprav so jih podpirali bojni letalci in oklopniki, odbila na najmočnejšem mestu zemeljske ožine, ki vodi k polotoku. Pri tem je uničila nemška posadka 11 sovražnikovih oklopnikov.

Ned Varšavo in Bugom ter na predmostjih ob Narevu, pri Serocku, in Rožanju je sovjetsko napadalno delovanje zopet popustilo, očitno zaradi velikih človeških izgub sovražnika, ki je izgubil v obeh poslednjih dneh ob Narevu razen tega še 48 oklopnikov.

Prvi tedni bojev ob vzhodnopruski meji

Berlin, 26. okt. Med bitko na vzhodnopruskem obmejnem ozemlju se je izoblikovalo področje ob obeh straneh Romlin-

Težke boljševiške izgube na Madžarskem

Berlin, 27. okt. Do težkih gorskih bojev je prišlo na balkanskem področju, kjer so hoteli sovjetski in bolgarski oddelki zapreti ceste, po katerih se odmakajo nemški oddelki iz Grčije proti severozapadu. Na preko 2000 visokih gorah vzhodno od Skopja so poizkušali s samki vzdolž glavnih dolin obkoliti in uničiti nemške zaporne postojanke. Nemške zaščitne čete, so v trditih ter z letalstvom podprtih bojih obdržale zaporne postojanke in zavrnile gibanje glavnih čet, ki so z energičnimi protinapadi, tudi nadalje odbile sovražnikove obkoljevalne poizkuse v dolini Morave ter se prebile preko cest, ki so jih zaprele komunistične tolpe.

V južnovzhodni Madžarski je sovražnik na bojni črti, ki poteka od Baje ob Dunavu preko Szolnoka ob Tisi do Sadmarja ob Szamosu na svojem zapadnem delu le krajeno napadel. Odločilni delež pri zaditvi tega obrambnega bojišča imajo čete 4. oklopniškega zbora. Med večdnevni sunki na področju južnovzhodno od Szolnoka so uničile ali zaplenile 18 oklopnikov, 297 topov različnih kalibrov, 235 strojnic, velike količine ročnega orožja, nadalje skoro 700 motoriziranih in vprežnih vozil in velike količine vojnega gradiva vsake vrste. Razen tega je izgubil sovražnik v teh bojih nad 4500 ujetnikov in nad 2500 padlih. Posebno žilavo se je boril na tem področju 133 protiletalskih polk, ki je odbil številne napade nadmočnih sovražnikovih sil in je v svojem odseku zavaroval izgradnjo novih črt.

Samo na bojišču pri Debreceu se trajajo težki boji. Zaporne postojanke za hrbot proti severnemu koľenu Tise prodrli boljševiški silam so vzdržale vse sovražnikove napade, medtem ko so nemške čete napredovale iz loka Tise proti jugu in so na grčevnatem ozemlju pri Szanoku odbile sovražnikove napade v moči bataljona. Približno 100 kilometrov severno od loka Tise so boljševiki ponovno, toda zopet brezuspešno napadli ob Lupkovskem in Dulkanem prelazu, pri čemur so v boju proti nemškim napadalnim topovom izgubili 12 oklopnikov.

Stockholm, 26. okt. V gozdnatih bojih na severnem Finskem so imeli Finci po vesti »United Pressa« visoke izgube. Zlasti močno so bile prizadete finske pionirske čete, ki so morale odstranjevati nemške mine.

Srdit odpor v zapadni Nizozemski

Berlin, 27. okt. »Friderik Veliki« je imel prav, »tako je zapisal te dni neki znani londonski list, »ko je rekel, da sp pridobite ozemlja brez istočasnega zavarovanja oskrbe brez vrednosti. Ker so v Franciji poškodovane ali porušene vse luke, železnice, ceste in prekop, kljub uporabi 7000 velikih tovornih vozil ne morejo zavezni dovolj oskrbeti bojišča. Le nevarna zasedba luke Anvers bi omogočila oskrbo za nameravane operacije na severu zapadnega bojišča.

Vsled tega napadajo Kanadci že tri tedne in nekaj dni tudi Britanci v zapadni Nizozemski. Tudi v sredo so ponovili svoj napad. Nemške čete pa so obdržale svoje postojanke ter prizadevale nasprotniku občutne izgube predvsem na novih zapornih postojankah na ožini polotoka Zuid Beveland, pri protinapadih južno od Roosendaala, na močvirnatem ozemlju pri Hertogenboschu ter v tem mestu samem. Vsled žilavega odpora nemških grenadirjev in padalskih lovcov je sovražnik prisiljen pošiljati v boj vedno nove divizije, ki so bile prvotno namenjene za glavni sunek.

Na področju Aachena so Severnoameričani začasno opustili svoje napade, zato močno napadajo v zapadnih Vogezih, kjer so izvedli močne sunke proti nemškim za-

VELIKO ZBOROVANJE

na Kongresnem trgu v nedeljo dne 29. oktobra 1944 ob 8.

Govori prezident RUPNIK

Velika bitka v zalivu Leyte

časa bodo policijski organi vršili nadzor,
če imate še dobljeno količino petroleja.

Kronika

* **Silajno se je obnesel.** Narednik Winter iz nekakega strelskega bataljona na italijanskem bojišču, ki je prišel prehodno v ujetništvo, je izkoristil nek lastni napad, ujel vso posadko neke prejšnji dan izgubljene višine ter tako odločno podprl ponovno osvoboditev za nadaljnje boje važne višinske postojanke.

* **V Nemčiji ni pomanjkanja.** Začuda so Angleži naivni, če verjamejo svojim propagandnim lažem. Angleško časopisje je svojim bralcem leta dopovedovalo, da vlada v Nemčiji pomanjkanje in beda, sedaj pa so začudeni, da to ni res. Tako prinaša londonski list »News Chronicle« sliko nekaterih beguncev iz Aachena ter piše pod njo poln začudenja: »Mati in otrok imata zelo močne čevlje. Majhen fant je toplo obložen ter izgleda, da je bil dobro hranjen.«

* **Rumunski delavci v Sovjetiji.** Prvi rumunski delavci in kmetje, ki so jih boljše-viki poslali v Sovjetsko zvezo, so prispeli v Harkov, kjer opravljajo prisilno delo pod vodstvom židovskega inženjerja Gingsberga, tako poroča iz Moskve TAB. »Izvestja« pripominjajo k temu, da bodo Rumuni pod židovskim vodstvom kmalu pozabili na svojo narodnost. Tako plačuje Moskva usluge, ki jih ji je v zadnjem času storila Rumunija.

* **Borbena sposobnost bolgarske vojske pada.** V pregledu o položaju v Bolgariji poroča hrvatska poročevalska agencija Moment iz Osjeka, da si komunistično vodstvo prizadeva vriniti v bolgarski lastniški zbor vedno več bivših tolovajev. Nasprotja teh agentov s častniki pa so povzročila, da je borbena sposobnost in moralna bolgarske armade močno padla. Čeprav se politični komisarji v vojski nikjer niso obnesli, vztrajajo komunisti pri svojih agentih zlasti zato, da imajo kontrolo nad oboroženo silo.

Iz Ljubljane

Žalna spominška svečanost

za padle bojevnike prve svetovne vojne bo kakor vsako leto pri Sv. Petru v Ljubljani 1. novembra ob pol 11. dopoldne. Vabljeni so vsi bivši bojevniki ter svoji padli in umrli bojevniki, da se udeležijo svečanosti.

Vse pevske zборе (Sloga, Ljubljanski zvon, Glasbene Maticе, Ljubljana in cerkveni zbori: šentjakobski, trnovski, stolni, franciskanski, šempetrski in Sv. Cirila in Metoda) pozivamo, da pridejo v soboto 28. t. m. ob 19. k pevski vaji v Hubadovo dvorano Glasbene Maticе v Vegovi ulici za sodelovanje na nedeljskem zborovanju na kongresnem trgu. Društveni arhivari naj prineso material za Premirovo »Zdravico«, Ipatvevo »Slovenec se« ter Premirovo cerkveno ljudsko pesmarico. — Pripravljani odbor.

u— Novi grobovi. Dotrpela je znana in ugledna članica Javornikove rodbine gdč. Jospina Javornikova. Na zadnji poti bodo rajno spremlili v soboto ob 9. dopoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Po teži bolezni je umrla poštna uradnica gdč. Viktorija Kresе. Pogreb bo v soboto ob pol 15. iz kapele sv. Jakoba na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Za vedno je zapustila svoje gdč. Ljilci Kankelj. K večnemu počitku jo bodo spremlili v soboto ob 15. z žal iz kapele sv. Kristofa v Sv. Križu. — Umrli je vlakovodja drž. žel. v pokoju g. Ivan Tomkiewicz. Pogreb blagoga rajnega bo v soboto ob 16. iz kapele sv. Janeza na Zalah k Sv. Križu. — Preminila je gospa Draga Levstek rojena Mihelič. Na zadnji poti jo bodo spremlili v soboto ob 14. iz kapele sv. Jožefa na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, njihovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Diplomirani sta bili na filozofski fakulteti gdč. Frida Avguštinova in ga. Vida Dermaln-Jagodičeva, obe iz Ljubljane. Iskreno čestitamo!

u— III. simfonični koncert radijske postaje, ki ga bo izvajal povečani radijski orkester pod vodstvom gosta dirigenta dr. Danila Švare, bo v ponedeljek 6. XI. ob 19. v veliki uniojski dvorani. Spored bo obsegal po eno znamenito delo Čajkovskega in Beethovna, poleg tega pa bo orkester izvedel delo domačega skladatelja Lipovška »Svita za godalni orkester«. Ostale podrobnosti o sporedu bomo še objavili. Prodaja vstopnic s sporedi bo od četrta 2. XI. v knjigarni »Glasbene Maticе«.

u— Na jutrišnjem cerkvenem koncertu v trnovski župni cerkvi, ki se bo začel ob 17. uri, se bo prvič izvajala najnovejša

Darujte za Socialno pomoč!

Tomčeva skladba »Prošnja brezjanski Marije« za sopran solo s spremljevanjem orgel. Skladbo bo pela sopranistka gdč. Franja Senegačnikova, na orglah bo spremljal avtor sam, Poleg tega sodelujeta na tem koncertu še tenorist Slanovec Vinco in baritonist Marjan Kos, zborovske točke pa bo odpel pod vodstvom J. Hanca cerkveni zbor župne cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Na koncert opozarjamo in najljubše vabimo. Pobirali se bodo prostovoljni prispevki za kritje stroškov, ki so nastali po požaru trnovske župne cerkve.

u— **Knjižna tombola.** Lastniki tombolskih tablic, preglejte številke, ker marsikdo jih ne pregleda ter zavrne tablice. V četrtek je n. pr. prišel javenec iz Zaloga in predložil svojo tablico. Mislil je, da ni zadel, uradnica pa je ugotovila, da je zadel tombolo. Takoj so mu izdali 10 knjig in pripadajoči dodatni dobiček 1000 lir, ki jih je zanj izdala uradnica Zimske pomoči. — Pri malem knjižnem zbiranju poskušajo srečo največ dijaki in uradniki. Mnogi so že dobili Zbornik, Cankarjeve risbe in druge dragocene knjige. Polzkušite še vi, dokler so knjige na razpolago.

u— **Uživanje svežega kruha ni koristno za prebavo,** pišejo nemški listi. Tega dejstva bi se moral v današnjih razmerah vsakdo zavedati, tembolj, ker niso vsi organizmi enaki ter imajo eni boljše, drugi pa slabšo prebavo. Uživanje svežega kruha povzroča motnje, ker takšen kruh ne prihaja dovolj razdrobljen v želodec. Posledica tega so razne nevšečnosti, n. pr. naval krvi v glavo, glavobol, pomanjkanje teka itd. Vsakdo bi moral s temi možnostmi računati in uživati kruh šele tedaj, ko je že nekoliko osušen.

u— **Popravek.** Naprošeni smo, da pri obično s sedeže: Pri včerajšnji osmrtnici za pok. gospodično Jospino Javornik »o bili med žalujočimi navedeni vsi vnuki in vnukinje, kar pa ni točno in se mora pravilno glasiiti: vsi nečaki in nečakinje.

u— **Za socialno pomoč so darovali:** neminovno 50.000 in domobranski stotnik Rihard Pirč 1.000; dr. Jože Rant poklanja namesto venca na krsto Jospine Javornik za Zimsko pomoč 300 lir. Za darila se Socialna pomoč iskreno zahvaljuje.

u— **Zahvala Slovenskega Rdečega križa.** G. dr. Perko Milan iz Ljubljane je daroval Slovenskemu Rdečemu križu 200 lir namesto cvetja na grob pok. g. Ivana Ogorela; ga. Strojanske za 300 lir namesto cvetja na grob Izakarjeve mame. Pri-srčna hvala!

u— **Namesto venca na krsto gdč. Jospine Javornik** daruje dr. Franc Brandstetter 500 lir za gluhoneme in 500 lir za Dom slepih.

u— **Namesto venca na grob gospodični Jospini Javornikovi** daruje Vida dr. Lukanova za Rdeči križ 150 lir.

u— **Podpornemu društvu za gluhonemo mladino** sta poklonila g. in ga. Avgust in Darinka Bukovec znesek 200 lir v počastitev spomina po blagopokojni gdč. Jospini Javornikovi.

u— **Damske rokavice,** usnjene, so bile najdene v sredo zvečer pri »Petričku«. Lastnica jih dobi v uradništvu »Slovenskega Naroda«.

u— **Pediker Aubelj** nadalje sprejema stranke v pedikuro v kopališču Okrožnega urada.

u— **FORMICOT PASTILE ZA DEZINFUKCJO UST IN GRLA** dobite v lekarnah.

Z Gorenjskega

Vpis v **Juđsko vojsko** do 1. novembra. Koroški Gauleiter dr. Rainer je izdal kratek oklic na prebivalstvo svojega področja, v katerem opozarja, da se morajo javiti vsi za orožje sposobni moški od 16. do 60. leta starosti pri krajevnih organizacijah, naj naročno socialistične stranke zaradi vpisa v seznam za ljudsko vojsko. Navedeni se morajo zglasiti do 1. novembra.

Pot k zmagi. V deželni bolnišnici v Celovcu je bilo pred kratkim zborovanje, na katerem je govoril direktor Tropper o temi »Pot k zmagi«. Ob tej priliki je bil izročen primariju celovške bolnišnice kirurgu dr. Palli križec za zasluge v vojni.

Smrtna kosa. V Celovcu su umrli 74 let. na zasebnica Marija Reavčnikova, 68 letni.

OLJA IZ ESENC

pomaranč, limone, bergamota, drobnih zrnc bigarada. Aromatične sadne meze za pijače in sladolede naslednjih okusov: pomaranča, limone, višnja, breskev, marelica, banana.

Praški v vanilijo in brez nje za sladolede v vseh okusih. Aromatični kislasti izvlečki z esenco limone, rožmarina in kadulje.

SANNELLA & RISTUCCIA

Via Priv. S. Martini 8 — MILAN — Affori
Tel. 691058

TOLIKO BREZDOMCEV, golih in lačnih, še nikdar nismo imeli Slovinci kakor sedaj. Razkošje na grobovih spričo velike revščine ni primerno. — Zato o prazniku mrtvih počastite rajne z dobrimi deli in darujte za Socialno pomoč!

upokojeni železničar Franc Berger ter 58-letna vlovca po finančnem tajniku Jožefu Husova. Dne 15. septembra je padel na vzhodnem bojišču višji desentnik Herman Peterka, na zapadu je umrl Maksimilijan Jonke, oba iz Beljaka. Na zapadu pa Pavel Miklin iz Brež. Na daljnem severu je padel desentnik Ferdinand Kastrun iz okolice Velikovca.

V Prevaljah je priredila stranka preteklo nedeljo sestanek, na katerem je krajevni vodja Glančnik razlagal poslušalcem cilje sovražnikov Nemčije ter jih opozarjal, naj ohranijo vero in zaupanje v končno zmago. Poslušalcem so dekleta za razvedrilo zapele nekoliko domačih pesmi.

Tudi najmanjšo hlevsko okno se mora zatemniti, pravi celovška »Kärntner Zeitung« ter pripominja, da je postala nevarnost napadov iz zraka za položajsko kraje v zadnjem času mnogo večja. Teroristični letalci odmetavajo bombe tudi na posamezne objekte na deželi in niso redki primeri, ko streljajo s strojnimi na vaško prebivalstvo bodisi doma ali na polju. Zaradi tega ob vsaki sumljivi priliki oditi v zaklonišče. Kdor je z živino in orodjem na polju ali v gozlu, naj se kolikor mogoče hitro skrije pod dreve, da ne bo ne- previdnosti plačal z življenjem.

Karambol z avtomobilom. Kurjač državnih železnic Jožef Weisskopf iz Beljaka se je vračal iz službe domov. Na križišču dveh ulic je srečal avtomobil in ker je bil pre-malo pozoren, ga je vozilo podrla. Mož je dobil poleg drugih poškodb tudi pretres možganov in se zdravi v celovski bolnišnici.

S plinom se je zadušil. V St. Lambertu na Koroškem so našli v postelji mrtvega 58-letnega hlapca Petra Spreitzerja. Mož si je hotel ogreti prostor, v katerem je spal, in je naložil na pečico nekaj oglja. Pri iz-gorevanju se je razvil plin, s katerim se je mož v spanju zadušil.

Pri padcu v s'anovalni si je zlomila nogo 80 letna Franciška Trupejeva iz Ve-trinja pri Celovcu. Trupejevo so prepeljali v celovski bolnišnico.

140 litrov mošta je odnesel iz kleti ne-kega vinograda v beljaškem okrožju 53-letni ključavničar in bajtar Matevž Fern-dorf. Mož je bil s plinom na poti, ko ga je ustavil stražnik ter mu odvzel sodček in z 7 moštom napolnjenih steklenic vina ter 20 kg pšenice. Sodnik v Beljaku je obso-dil tatu na 8 mesecev ječe.

S štajerskega

10letnica organizacij Hitlerjeve mladine. Na štajerskem so obhajali pretekli dni 10letnico prvih organizacij Hitlerjeve mla-dine. V ta namen so imeli v taboriščih po-sebne slovesnosti s prisego Führerju. V Cmurku je govoril poveljnik štajerskih mladinskih oddelkov Danzinger štirim sku-pinam dečkov in dvema skupinama deklic. Obnavljal je spomin na leto 1934, ko so na-stale prve skupine Hitlerjeve mladine. V štajerskih okrožjih je bilo v zadnjem času osnovanih 9 novih mladinskih organizacij, katerih prvenstveni namen je pomagati kmečkemu prebivalstvu pri delu na polju.

V Sv. Marjeti nize Ptuj so nedavno otvorili novo shrambo za stroje. Ob tej pri-likli je prišel v kraj tudi vodja kmetov Bauer, ki si je ogledal lopo ter pohvalil do-mače prebivalstvo in mu čestil k novi pri-dobitvi.

Zenske izdelujejo čevlje. Organizacija nemškega ženstva na štajerskem je ot-vorila več tečajev, v katerih bodo imele žen-ske priliko izuriti se za izdelovanje čevljev. Izdelovanje težkih gorskih čevljev bo pridržano še za naprej moškim rokam, ženske pa bodo pomagale izdelovati čevlje iz ribje kože, čevlje s podplati iz plutovine in sileno obuvalo lahke vrste.

Iz Trsta

Poslednje tramvajske vožnje. Z veljav-nostjo od 23. okt. bodo vozili poslednji vo-derni tramvaji ob naslednjem času: na progi 1. z igrišča ob delavnih in nede-ljah ob 20.30, z srednjega kolodvora ob delavnih in nedeljah ob 21.05. Na progi 2. z Bošketa ob delavnih in nedeljah ob 20.37, s škedinja ob 21.06. Na progi 3. ob Sv. Ivana ob delavnih ob 20.15, ob ne-dejeh ob 20.24. S postajališča C. Marzio ob delavnih ob 20.13, ob nedeljah ob 20.53. Na progi 6. z osrednjega kolodvora ob delavnih in nedeljah ob 21, iz Bar-kovelj ob 21.13. Na progi 9. ob Sv. Ivana ob delavnih ob 20.13, ob nedeljah ob

20.09, z Broletta ob delavnih ob 20.51, ob nedeljah ob 20.49. Na progi 11. ob de-lavnih in nedeljah ob 21, iz Mutjeve četrta ob 21.18. Na progi 15. ob Sv. Cila-na, ob delavnih in nedeljah ob 20.27, z Borznega trga ob delavnih ob 20.46.

Uradne ure v prehranjevalnem uradu. Tr-žaški prehranjevalni urad obvešča, da so od-sled uradne ure od 8. do 12.30 in od 14.30 do 17. Blagajna bo odprta od 9. do 12. in od 14.30 do 15.30.

Brezplačna prenočišča. Tržaški podpor-ni zavod je nudi v preteklem mesecu po-moč povprečno dnevno 1695 ošeam. Med drugim je bilo deležnih brezplačnega pre-nočišča v ljudskem prenočišču v ulici Po-da-ice 9096 oseb, v prenočišču v ulici Go-zi 6070 oseb, v ženskem prenočišču v ulici Pascoli 1699 žensk, v moškem prenočišču v isti ulici 1064 moških.

Himen. V Trstu so se poročili mirodil-ničar Marij Jenko in gospodinja Jo.anda Muran; zasebnik Karol Stropnik in go-spodinja Argija Notolini; trgovec Jorcan Sancin in gospodinja Zofija Sacchi; urad-nik Marij Lombardo in namočenska Ida Zigon; mehanik Ferdo Počkar in gos-podinja Ida Filinič; mirodilničar Edvard Dolenc in gospodinja Ema Uršič; mizar Guido Hrovat in gospodinja Silva Donato; mehanik Gustav Ljškaj in gospodinja Ma-rija Krasna; krojač Fortunat Vodopivec in gospodinja Katarina Kozovič; šofer Andrej Ličen in gospodinja Jolanda Gi-oni; uradnik Antenor Baša in uradnica Pija Ruslan.

Vsak dan nezgode. V ulici Fabja Severa sta postala žrtve avtomobilske nesreče 49-letni Ferdo Boškarič iz Videmske ulice 61 ter 49letni Peter Nider iz ulice Tigor 9. 67letni Ivan Antončič si je pri padcu po-tolkel glavo. 35 letna Lucija Ujčić iz Vodic pri Novem gradu v Istri je padla s polj-skega voza in si zlomila desno nogo. 78 let-na Ida Mokini iz Topliške ulice 12 si je pri padcu po stopnišču zlomila desnico. Po-nesrečila se je 81letna gospodinja Lidija Perini s stopnišča Promontorio 11. Levo nogo si je zlomil pri padcu 73letni Antoni Vigili iz Industrijske ulice 6. V ulici sv. Justa je povozil avto 6 letnega Čevlja Ercol-anija. Ponesrečenci so bili prepeljani v tr-žaško bolnišnico.

V treh trgovinah 813 falzificiranih odrez-kov. Organi vladnega komisarja so ugot-o-vili v treh tržaških trgovinah 813 falzificir-anih, lažnih odrezkov. Z zavedo se je ukvarjal posebno sodišče, pred katerim sta se morala zagovarjati dva lastnika trgo-vine, od katerih je prvi obsojen na 2000 lir globe, drugi pa oproščen zaradi pomanjka-nja dokazov.

Vse krajevo. 39 letnemu Ugu Rindegu iz ulice Franca 11 so odpeljali iz skladišča olja v ulici sv. Katarine 8 večjo količino olja in 30 komadov mila. Škode je nad 16 tisoč lir. — Tudi skladišče Ivana Pansierja v Korziški ulici 7 so drzni umizovci precej izpraznili. Med drugim so odnesli 5 stotov sladkorja in večjo količino olja. Skupna škoda je 330.000 lir. — 250 kg sladkorja in 71 olja so ukradli v trgovini Maria Lape-la na Gretschem stopnišču 13. — 24 letna kmetica Marija Furlanova iz Gabrovice je bila po opravih v Trstu. Vstopila je pri Sv. Jakobu na tramvajski voz proge št. 1. Med vožnjo ji je drzen žepar izmaknil list-nico, v kateri je bilo nad 1500 lir. — V zadnjem času so še neizsledeni umizovci od-nesli tobaka za 48.750 lir. — Tržaška po-li-cija skuša razjasniti te in druge tatvine v zadnjem času.

Iz Gorice

Razdeljevanje zaseke. Te dni prejmejo gorški potrošniki zaseko na odrezek živil-ske nakaznice za oktober. Na potrošnika pride 100 g zaseke po 24.80 lire kilogram.

Mrtvaški zvon. Te dni so umrli v Gorici 72 letna gospodinja Hermelina Klančič, vd. Bresan, 52 letni delavec Jožef Dmiov-šek, 76 letna gospodinja Marija Klančič-Budin, 77 letna Franciška Trčič vd. Pipan, 32 letna Karmela Frandollič, 68 letna An-gela Marjion, 69 letna gospodinja Alojzija Faganel vd. Batič in 67 letni Henrik Mav-rič.

Poročili so se te dni v Gorici uradnik dr. Ivan Gasser in uradnica baronica Pol-sena Teuffenbach, policijski agent Ahil Orlando in namestnica Marija Kumar, namestence Vladimir Jug in delavka Silva Zavalav, električar Milan Kacin in go-spodinja Marija Karmen Peršolja, uradnik Albin Stuparič in gospodinja Ana Alojz-ja Brandolin.

Gorelo je v stanovanju Marije Terzia v Favetijevi ulici 14. Gorški gasilci so pre-prečili razširjenje ognja.

Ponesrečenci v Gorici ter okolici. Osem-letna učenka Julijana Glogerji iz št. Lov-renci pri Moši si je med igrjo zlomila desno nogo. Sovrstnik je ranil s kamnom 14 let-nega učenca Ivana Vižintina iz Šempetra. 48 letni zidar Peter Perko iz Ločnika si je pri padcu z zidarskega odra zlomil desno nogo. 59 letna Ivanka Pizent iz Otlice si je

zlomila levoico. 19 letna tkalka Bruna Bu-karel iz Sovodnega ob Soči je padla s ko-lesa in obežala z zlomljeno levo nogo. 18-letna Karmela Srebrne iz Opatjega sela na Krasu je v stanju mesečnosti padla z višine 4 m in si zlomila levo nogo. 36 letni delavec Stefan Medvedšek iz Anhovga se je pri delu zlomil desno ključnico. Desnico si je porezal 40 letni mehanik Angel Penso iz Tuniske ulice 21. Na levem kolenu se je potolkel 54 letna gospodinja Terezija Tro-so. Levo nogo si je zlomil 42 letni dr. Encij Abrile iz Mutjevega korza 6. 9 letni Jurij Grušovin iz Podgore si je opeknel desnico z vročo polento. Ponesrečenci se zdravijo v gorški bolnišnici.

Beleznica

KOLEDAR

Sobota, 28. oktobra, Simon in Juda.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Gospodar majorata

Kino Sloga: Sproščene roke

Kino Union: Njeno življenje

Kino Moste: Premiera.

DEŽURNE LEKARNE

Danč: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Mr. Bahovec, Kongresni trg 12, Mr. Ko-motar, Vič—Tržaška cesta.

Zatemnitev od 17.30 do 6.10

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

Opozarjamo na začetek predstave v nede-ljo 29. t. m.: v Drami je prva predstava ob 14.30 (mladinska igra »Triglavska ro-za«), druga predstava ob 17.30 (Jakob Ru-da); v Operi pa se prične predstava ob 17. uri (premiera opere »Clivia«).

DRAMA

Sobota, 28. oktobra, ob 17: Kar hočete.

Red Sobota.

Nedelja, 29. oktobra, ob 14.30: Triglav-ska roža. Izven. Mladinska predstava. Cene od 40 lir navzdol.

Ob 17.30: Jakob Ruda. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Ponedeljek, 30. oktobra: Zaprt.

Shakespeare: »Kar hočete«. Prevod: O. Zupancič. Vsebinsko prinaša ta ljudbezi-va, segava komedija konflikt, ki nastane na zamenjavi oseb. Klasični komični tipi nosijo dejanje.

»Septembra« je naslov nove slovenske drame, ki jo je napisal Marij Skalan in obsega tri dejanja. Drama žene, ki doživlja ob vstopu v jesen življenja svojo zadnjo ljubezen, za katero zagreši zločin, razkri-va psihološke in fiziološke komplekse sta-rajajo se žene.

OPERA

Sobota, 28. oktobra, ob 17: Traviata. Iz-ven. Cene od 40 lir navzdol.

Nedelja, 29. oktobra, ob 17: Clivia. Oper-e-ta. Premiera. Red Premierski.

Ponedeljek, 30. oktobra: Zaprt.

Nov tenorist v opereti N. Dostala: »Cliv-ia«. Pri premieri »Clivije«, ki bo v ne-deljo, se bo predstavil obstvstvu tenorist Antonio Koren, ki je bil lansko sezono član zagrebškega gledališča. Pel bo glavno moško partijo, Juana Damiga. Razen tega bo nastopila prvič v opereti v glavni par-tiji Clivije Vilma Bukovčeva, ki jo pozna občinstvo že kot Sieba v »Faustu« in Ka-rolko v »Jenufi«. Muzikalno vodstvo ima S. Hubal, režijo E. Frelih. Koreografijo: inž. P. Golovin.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 28. OKTOBRA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10—9.: Jutranji koncert. Vmes od 7.30—7.40: poro-čila v slovenščini. 9.—9.10: Poročila v nem-ščini. 12.—12.30: Opoldanski koncert. 12.30 do 12.45: Poročila v nemščini in slovenščini, napovedi sporeda. 12.45—14.00: Zvoki iz ope-re — Radijski orkester vodi D. M. Šijanec, sodelujeta: Janja Baukar-Stre, sopran, in Ja-nez Lipušček, tenor. 14.—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.: Vaska godba in pevski kvintet Premelč. 17.—17.15: Poročila v nem-ščini in slovenščini. 17.15—18.: Prenos osred-njega nemškega sporeda: Živahni zvoki 18.00 do 18.30: Prenos osrednjega nemškega spo-reda: glasbeno kratkocasje. 18.30—18.45: Pregled sportnih dogodkov (nem. in slov.). 18.45—19.: Gospodinjso predavanje — Ing. Nerima Albin: Sol v gospodinjstvu, 19. do 19.30: Fantje na vasi, 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.: Aktualno predava-nje — govori Hans Fritzsche, 20.—20.15: Po-ročila v nemščini. 20.15—22.: Vam v veselje. 22.—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15—24.: Prenos osrednjega nem-skega sporeda.

Kultura

Sedemdesetletnica Ksaverja Meška

Danes se spominja slovenska kultura sedemdesetletnice pisatelja Ksaverja Meška. Za njegov življenjski jubilej je izdala Zimska pomoč med svojimi knjigami v novi priredbi prvi zvezek Zbranih spisov iz l. 1941. z uvodom pisatelja N. Velikonje in z jubilarntovo podobo. Napovedana je nova izdaja Meškovega največjega teksta »Na Poljani« (Slovenčeva knjižnica). Pri-pravlja se nadalje javna proslava sedem-desetletnice pisatelja, ki je bil ožji prijatelj Simona Gregorčiča, urednik četrtega zvezka njegovih poezij, izvrševatelj nje-govega literarnega testamenta. Meško je tudi sicer duhovno zelo soroden čustve-nemu in nežnemu »goriškemu slavniku«. Skoraj bi mogli reči, da je bil mlajši Ksaver Meško v slovenski prozi to, kar je bil v poeziji njegov starejši in že dolgo pokojni tovariš Simon Gregorčič. Oba sta zastopnika idealistično usmerjenega liriz-ma, ki včasih prehaja že v sentimentalizem, oba pesnika zadržata erotike in toplih do-movinskih čustev; razloček je pač v stilu njunega dela in v dobi obeh pesnikov: generacijski prelom je tudi v tem primeru sprejel svoje.

Skoraj že pol stoletja deluje Franc Ksa-ver Meško v slovenski literaturi. Pesmi je pričel pisati že kot gimnazijec, podle-gajoč vplivom predmoderne epikonske poezije; pozneje se je njegov pesniški iz-raz nekoliko sublimiral, verzji so postali rahlejši in metafore boljše sodobnemu oku-su, vendar se kot lirik ni razvil v poeta

večjega pomena, tudi ni izdal nobene sa-mostojne pesniške zbirke. Njegov pomen je prvenstveno v pripovedni prozi in si-cer predvsem v novelistik. Tu ima Meško za seboj skoraj že petdesetletni razvoj.

Značilno je, da se je v tem pol stoletju razvil do svoje slovenske fiziognomije v prvih dvajsetih letih; vse, kar je spisal pozneje, je bodisi izpolnjevanje bistvenih, zanj najbolj značilnih potez — to pa gle-de vsebine kakor glede oblike, — bodisi

pot na slovstvena stranpota, v didaktično in drugo podobno literaturo. Prvi mejnik njegovega slovstvenega razvoja je roman »Kam plovemo«, ki je izšel l. 1897. v »Ljubljanskem Zvonu«

